

Stajerc

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserter) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v redakcijskem poslopu. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

v. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 27. novembra 1904.

V. letnik.

Smrdljivo orožje.

Svoj čas se je izrazil znani prvaški „demokrati“ hofrat na nekem zborovanju v Ljutomeru s tole: „Posebno pa pazite na nemške uradnike in tega iz med njih, kateri vam ni všeč takoj zato, potem bode prestavljen, ali pa umirovljen (penzioniran)!“

Ta iztok, klerikalni iztok iz prvaškega klerikalnega srca ni bil ničesar drugega, kakor javno, odločno priznanje mišljenja, katero gojijo vsi slovenski kleriki, vsi slovenski klerikalci! Toraj uradnika, katerega se že itak nadzoruje strogo od svojih višjih, uradnika — in tukaj seveda se jemlje samo nižji uradnik v poštev — ki ima že itak dovolj odgovorov, moralo bi ljudstvo zahrbtno tožiti samo radi tega, ker mu ni všeč vsled svoje narodnosti, vsled tega političnega prepričanja!

Drago slovensko ljudstvo, to je smrdljivo orožje, katero pa se rabi v obče od vsega prvaštva, katero se rabi brezbrizno od vseh teh potepuhov, ki se pomislijo, kako vnebovpijočo krivico napram nam nedolžnim ljudem s tem zakrivijo, to je orožje, katero zamore rabiti samo tisti, ki je vsled svoje pomanjivosti zagriženosti zakopal za vselej v svoji duši post!

Ako ti uradnik ni česar storil po tvoji volji, saj ni radi tebe davkoplačevalca na svojem mestu in ni lahko vsak človek greši, potem stopi pred njega in reci: „Gospod, jaz želim to in to in prosim, da se, ako je mogoče, ta dopušča, moji volji ustreže.“ Bodi prepričan, da se ti bode ustreglo! To orožje napram uradnikom, bodisi Nemcu ali Slovencu ti svetujemo mi in vam je pošteno orožje, ki nikakor ne smrdi po ova-

duhštvo, po zahrbtnih tožbah možev, ki imajo, kakor ti skrbeti za svojo ženo, za svoje nedolžne otroke!

Oglejmo si drugo klerikalno orožje!

Za časa volitev, bodi si v deželno ali državno zbornico, bodisi v občinski urad se agitira od nekaterih naših kutarjev na prav značilen način! Da spravijo svoje kandidate na zaželeno mesto, mora jim pomagati — vera! Prižnice, (kancelni) in spovednice so njihova in sicer jako zdatna pomoč. Na prižnici se sicer da samo namigniti želja „gospodov“, a tem bolj se da delati ljudska volja v spovednici! In tukaj jo delajo ti gospodje zares brez vse skrbi! Vsaki volilec se pripravlja na volitev s tem, da se mu pove, da je greh voliti naprednjaka, ali liberalca. In tam, ker se gospodek ne upa naravnost povedati svoje želje volilcu možu, obrne se do njegove žene! Ta pa seveda v svojem svetem strahu potem pripravlja na svoj način moža za volitev in seveda molči o naračilu, katero je dobila v spovednici! Iz svetega mesta se toraj zanese prepir v obitelji (familijski)! Dokazov za to imamo dovolj! Drago ljudstvo, ali to ni vnebovpijoče orožje, ali to ni smrdljivo orožje?

Še več!

Ker gospodje sprevidijo, da jim odrasli ljudje ne grejo kar meni tebi nič na limanice in ker jim je tudi za bodočnost, oklenili so se mladine! Mladeniški shodi, ustanovljeni so pod vodstvom kaplanov in ti skrbijo za to, da tema med mladino ostane, da se širi! Seveda dobro znajo, da bode iz te mladine nastal prihodnji rod, da pa bode ta rod njihovim namenom pokoren ter se dal porabiti svoj čas, treba ga je že sedaj za to pripraviti! In kaj so posledice teh mladeniških shodov? Ali Vam niso več v spominu

izgredi pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah? Pri takih shodih je edina pijača šnops, zakaj mladeniči ne dobijo dovolj denarja od svojih starišev za druge pijače. In navdušeni pa seveda morajo biti!

Dokazov imamo tudi za to, da so fantje želeč iti na mladeniški shod celo svojim starišem denar ukradli!

Na teh shodih se govori le o prekletih Nemcih, vsiljuje se mladini sovražstvo proti sosednemu narodu. Lepe, gladke besede kaplanove zoper Nemce, navduševanje proti sosedom, vrhutega še šnops, to je predigra pobijanju in tepežu! Fantje, ki se od takih shodov vračajo domov, so tako polni „svete“ jeze proti Nemcem, da jo poskušajo umiriti z nožem med seboj!

In ti mladeniški shodi so orožje klerikalcev, orožje, katero prav pošteno smrdi!

„Svoji k svojim“, — komu niso znane te besede, kdo ne ve, kaj pomeni ta krik in vik klerikalcev? „Ne hodi kupovat k temu ali družemu trgovcu, ker ni klerikalec, ker je druge narodnosti, drugega političnega mnjenja“, take in enake besede so pri teh „poštenjakih“ na dnevnem redu. In ako že s temi besedami ničesar ne dosežejo, ako se jim toraj ne posreči bojkot, ustanovijo si lastno trgovino, svoj konzum! Da pa s tem počenjanjem škodujejo drugim, poštenim trgovcem, da spravljajo cele rodbine ob kruh, kaj je to njim mar? Samo, da imajo sami dobiček, bodisi v denarju, še bolj pa na ugledu! — Vsaki bojkot pa smrdi!

Najbolj smrdeče orožje klerikalcev in prvakov pa je njih časopisje. Ali že ni to dovolj, da v njih omenjeno svoje umazano, smrdljivo orožje zagovarjajo, je povzdigujejo? Med zvezde se kujejo njih privrženci v teh žurnalističnih cunjah, a tebi pa gorje, ako si naprednjak, ako si liberalec. Tvoje privatne razmere, da razmere tvoje obitelji, najskrivnejše tajnosti tvoje osebe — vsak človek je človek a ne angelj — morajo na dan! Zahrbtno se meče blato po tebi in se laže, da se kar kadi, en popravek, en preklic za drugim morajo uredniki „poštenjaki“ priobčiti. Da pa to orožje smrdi, grozno smrdi, tega nam ni treba še le povdarjati.

Ko se je v zadnjem času sodilo na Spodnjem Štajerskem o večih ubojih in umorih, kričali so klerikalci, da je temu kriv naš list, toraj „Štajerc.“ Le počasi klerikalne kuge, rabite nekoliko prevdarjanje! Niti ena številka našega lista ni izšla, v katerem ne bi mi opominjali ljudstva, naj bi pošteno živelo, niti ne en „Štajerc“ se ni poslal med svet, v katerem se nebi ljudstvo opominjalo, naj ne sovraži svojega bližnjega, niti ne svojega političnega nasprotnika in tedaj je naš list kriv umorov in pobojev? Tisti pa, ki gonijo svoje mladeniče daleč v tuje kraje na pretepe, tisti so nedolžni — seveda po lastni trditvi.

Ako človek sam kaj zakrivi, potem pa drugega dolži, da je dotično zakrivil, je to smrdljivi boj. Kako pa je orožje v smrdljivem boju? Odgovor je lahek: orožje je tužno smrdljivo!

Ljudstvo, taki so tvoji duševni pastirji, taki

nasledniki svetih apostoljev in učencev Kristusovi, taki odgojevalci Tvoje mladine in tako je njih orožje, katero rabijo proti Tebi!

Poljedelski pouk na ljudskih šolah.

Najnovejši čas se je večkrat izrazila želja, bi se poučevalo v kmetijstvu tudi na ljudskih šolah. Sledeče vrste naj nam povedo, kako se vrši isti v Francoskem.

Po postavi od 16. junija leta 1879. se je kmetijski pouk organiziral v vsakem departementu ob enem tudi v vsaki občini.

V departementih poučujejo potovalni učitelji, v sameznih občinah pa učitelji, ki so bili poprej učiteljišću sami učenci prvih.

Vsi voditelji, ki so si stavili nalogo, da se v poljedelski pouk tudi na ljudskih šolah, so bili sledi glade smotra tega pouka. Ta pa je: povzdiga kmetijstvo s tem pa bi se doseglo, da bi ljudje ponehali s iz dežele v mesto, kakor je bilo to prej v naravi. Le v tem so se križala mnjenja, kaj ravno, in kolik se naj poučuje. Konečno so se vendar zjediniли v tej točki in predložili tale učni načrt:

Poljedelski pouk se naj vpelje na ljudski šoli zadnjih dveh letnikov. Isti naj bi se oziral bolj na razumnost učencevo, kakor na njegov pomnež. Učencem naj bi se razložila strokovna stran novodobnega poljedelstva, kajti isto si morejo pridobiti le na ljudskih šolah. Kako se to ali ono delo praktično opravlja, kratko vse, kar kmet zna boljše, kakor pa ljudski učitelj, vse to naj bi se ne poučevalo na ljudski šoli.

Šola naj bi se zadovoljila s tem, da učenca tako uvede v umno kmetijstvo ter da mu vzbuja veselje do istega stanu, od katerega bo pozneje živ. Učitelj naj vsakokrat pomisli, da je najboljši pripravek, vzbuditi komu veselje do kakega dela, da se mu isto tako razloži, da ga popolnoma umeje.

Naloga učiteljeva naj bi bila, da vcepi otroka že zgodaj najvažnejše temeljne nauke o umnem kmetijstvu, ter ga tako v sposobi, da pozneje pri bira lahko s pridom strokovne liste in sledi kmetijskim predavanjem.

V šoli naj bi se tudi vzbujala otrokom ljubezen do rojstne grude, katero naj bi potem zmiraj radi z veseljem obdelovali.

Na tak način bi se potem doseglo, da se kmeti otroci ohranijo domačiji.

Teoretično naj se poučuje v obliki pogovorov in se pouk zmiraj naj naslanja na poljedelska dela, ki se ravno opravljajo. V naravoslovlju in fiziki se povdarja in razlaga posebno tisto, kar se nanaša na poljedelstvo. Računski vzgledi naj se dajejo iz poljedelstva.

Praktični pouk pa obstoji iz pogostih izletov na posestva, ki so najboljše oskrbovana, in iz obdelovanja šolskega polja, ki je namenjeno za razlaganje raznih poljedelskih del.